

Stenigheid en steenperen

Kleipeer.

Pondspeer.

Van oudsher kent men de naam steenpeer. Gewoonlijk werd er een stoofpeer mee bedoeld, vaak de Kleipeer, ook wel Winterjan genoemd. In Friesland heeft deze peer zelfs het synoniem 'stienpar'. De naam steenpeer heeft te maken met stenigheid rond het klokhuis, hard korrelig vruchtvlees, dat ook na het stoven hard blijft. Andere stoofperen hebben hier ook in meer of mindere mate last van en ze werden daarom ook wel in de volksmond steenpeer genoemd. Zo werd de Pondspeer (Harm Harkepeer) in Groningen steenpeer genoemd.

Maar ook handperen hebben last van deze stenigheid. M. Noel Chomel zegt in 1743 in zijn Huishoudelyk woordboek*): Steenig, noemt men Peren, of Vruchten die, en wel meest ontrent het klokhuis, hardigheden als steentjes hebben. Vervolgens noemt hij enkele handpe-

ren: dus zegt men van de gros Muscet, dat ze te steenig is, en van de Amodotte, St. Germain, en Bon Chrétien d'Hiver, als ze klein en niet wel gegroeid is, dat zy stenig zyn. In Zeeland werd de Bezy de Chaumontel ook wel steenpeer genoemd.

Maar niet altijd wordt met stenigheid het harde vruchtvlees rond het klokhuis bedoeld. Er zijn meer vormen van stenigheid, zowel bij stoofperen als handperen. Peren kunnen in het vruchtvlees klompjes harde steencellen hebben en een misvormd uiterlijk ontwikkelen. Dit kan twee oorzaken hebben. Het kan het gevolg zijn van een virusaantasting, het perenstenigheidsvirus of stony pit. Er kunnen door dit virus in het gehele vruchtvlees steenharde plekjes ontstaan, die soms bruin worden. Een aantal handperen is vatbaar voor het perenstenigheidsvirus: Beurré d'Anjou, Beurré Hardy, Bonne

Louise d'Avranches, Calebasse Bosc en Doyenné du Comice.

Ook kan de peer van buiten af vergroeid zijn doordat er ingevallen stenige plekken vanuit de schil in het vruchtvlees komen. Deze laatste zijn het gevolg van steken en vraat van een aantal boom-, schild- en stinkwantsen die in de loop van de zomer vruchten aansteken waardoor deze misvormd raken en naast stenigheid een slechtere smaak aan de vruchten geven. Sinds enkele jaren wordt de productie van biologische peren geteisterd door het optreden van wantsen die deze stenigheid veroorzaken. Op een aantal biologische perenpercelen trad in 2008 en 2009 in België meer dan 50% productie-uitval op door boswantsaantasting, omdat de vruchten onverkoopbaar zijn. Het aantal percelen waarop schade optreedt neemt van jaar tot jaar toe, evenals het oogstverlies als gevolg van de aantasting. De amateurteler heeft hier ook veel last van, omdat die evenmin als de biologische teler zijn toevlucht neemt tot bestrijdingsmiddelen. Er is voor ons als boomgaardbezitter aan al deze vormen van stenigheid weinig te doen.

Jan Veel

*) M. Noel Chomel, Huishoudelyk woordboek, Vervattende vele middelen om zyn goed te vermeerderen, en zyne gezondheid te behouden, Met verscheiden wisse en beproefde middelen (vertaling Jan Lodewyk Schuer en A.H. Westershof). S. Luchtmans/H. Uytwerf, Leiden/Amsterdam 1743